

Kerkhistorische reis

10 t.e.m. 13 december 2007

Londen

Rond de martelaars van Bloody Mary

&

Herdenking 200 jarige sterfdag John Newton

*J.C. den Toom v.d.m.
Ringmus 5
8271 HG IJsselmuiden*

Onze reis:

Heenreis	Vertrek vliegveld Weeze Duitsland	06.50
	Aankomst vliegveld London Stansted	07.00
Treinreis	Van vliegveld London Stansted naar Liverpool Street Station London 1 uur	
Terugreis	Vertrek vliegveld London Stansted	20.40
	Aankomst vliegveld Weeze	22.50

Adres van onze overnachtingen:

The Highbury Centre
20-26 Aberdeen Park Highbury
London N5 2 B
Tel 020 7226 2663

www.thehighburycentre.org
bookings@thehighburycentre.org

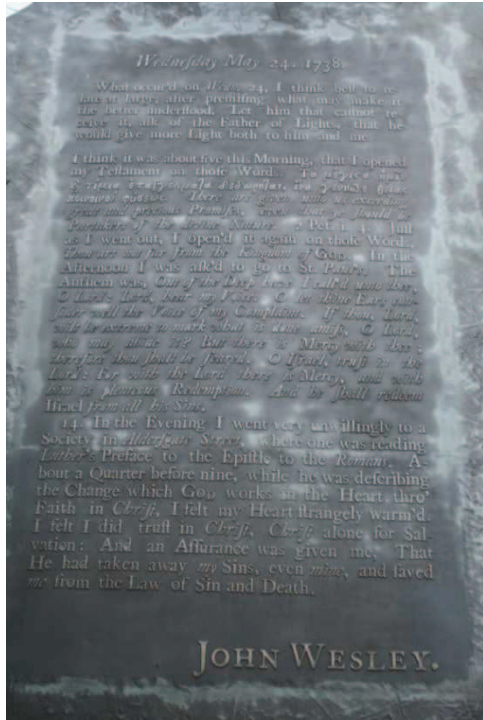
Het thema van de Westminster Conferentie:
The truth shall make you Free
Dinsdag en woensdag 11 en 12 december
Gehouden in Friends' House
173 Euston Road London NW1 2 B

*Reisgenoot L.A. A. van der Snee
Acacialaan 64
Kampen*

Maandag 10 december 2007

London Wall

Gedenksteen bekering John Wesley naast de hoofdingang van het London Museum, London Wall

“Woensdag 24 mei 1738

Ik geloof dat het ongeveer 5 uur 's morgens was, dat ik mijn Bijbel opende bij deze woorden:

Door welke ons de grootste en dierbare beloften geschonken zijn, opdat gij door dezelve der goddelijke natuur deelachtig zoudt worden, nadat gij ontvlooden zijgt het verderf dat in de wereld is door de begeerlijkheid.” 2 Petrus 1: 4 En toen ik verder ging las ik uit het woord Gij zijt niet ver van het Koninkrijk Gods. In de middag werd ik gevraagd om naar de St. Paul te gaan. Er werd gesproken over Uit de diepten roep ik tot U, o HEERE! HEERE! hoor naar mijn stem; laat Uw oren opmerkende zijn op de stem mijner smekingen. Zo Gij, HEERE! de ongerechtigheden gadeslaat ; HEERE! wie zal bestaan? Maar bij U is vergeving, opdat Gij gevreesd wordt. Ik verwacht den HEERE; mijn ziel verwacht, en ik hoop op Zijn Woord. Mijn ziel wacht op den HEERE, meer dan de wachters op den morgen; de wachters op den morgen. Israël hope op den HEERE; want bij den HEERE is goedertierenheid, en bij Hem is veel verlossing. En Hij zal Israël verlossen van al zijn ongerechtigheden.'s middags was ik voornemens om naar de St Paul te gaan. De stof was 's avonds ging ik met heel veel tegenzin naar een bijeenkomst in de Aldergate Street. Waar men het commentaar van Luther las op de

brief aan de Romeinen. Om kwart voor negen ongeveer, toen men sprak over de verandering die God werkt in het hart door het geloof in Christus voelde ik mijn hart op een wonderlijke wijze verwarmd. Ik wist dat ik Christus vertrouwde. Met betrekking tot het heil alleen Christus. En de verzekering werd gegeven dat Hij al mijn zonden weggenomen had. Zelfs mijn zonden. En mij gered had van de wet van de zonde en de dood.”

Guildhall

Chaeptside Gresham Street

De Guildhall is neer dan 8 eeuwen het administratieve centrum van de city van Londen geweest. De grote hall en de grote middeleeuwse crypt dateren van 1411 en overleefden beiden de grote brand van 1666 en de bombardementen van de tweede wereldoorlog. In de grote zaal is een lijst te vinden met de beroemde processen, die hier plaatvonden. Inclusief die van Anne Askew, Lady Jane Grey en haar echtgenoot Guildford Dudley en aartsbisschop Thomas Cranmer.

St Mary le Bow

Cheapside

St Mary le Bow heeft haar naam te danken aan de bogen in de crypte, gebouwd in de elfde eeuw na Christus. Vanaf het begin van de vroege middeleeuwen werden hier de meest belangrijke kerkelijke rechtspraken plaats. De kerk werd verwoest tijdens de

grote brand in 1666, herbouwd door Christopher Wrenn en in de tweede wereld oorlog gebombardeerd.

St Pauls Cross

De St Paul Kathedraal is gebouwd op de plaats waar eerder een tempel heeft gestaan van de godin Diana.

In de tuin van de Kathedraal vinden we het standbeeld van John Wesley.

Op het St Pauls kerkhof vonden eertijds meerdere executies van martelaren plaats.

Hier werden ook publiekelijk de door Tyndale vertaalde bijbels verband.

En op deze plaats vond tevens de proclamatie plaats van de 9 days queen Jane.

Smithfield

Smithfield was de plaats waar eeuwen lang misdadigers ter dood werden gebracht. Gedurende de regering van Koningin Mary werden hier 200 kettens op de brandstapel verbrand. Veel van hen waren evangelische hervormers. Rond 1638 werd het gebied bestraat en werd het een veemarkt. Deze markt bleef hier tot 1855 maar daarna wordt er alleen nog geslacht vlees verhandeld. Op de muur van het St. Bartholomeus hospitaal, dat eertijds een hospitaal was vinden we een gedenksteen met daarop de namen van John Rogers en J. Philpot.

Little Britain

Little Britain is een kleine straat met een rijke geschiedenis. Drie honderd jaar geleden was deze rustige straat in het drukke Londen de thuisplaats van veel boek verkopers. Beroemde personen, zoals John Milton en Benjamin Franklin hebben hier korte of langere tijd gewoond. Een blauwe en gouden plaque boven een deur opening geeft de plaats aan waar Charles Wesley werd bekeerd, drie dagen voor zijn broer John.

St. Sepulchre-without -Newgate

Dit is de grootste Kerk van de Parochie in de Stad van Londen, die door John Betjeman wordt beschreven als „hoog, breed en statig“. Er is geen heilige genaamd „Sepulchre“. De kerk die zich op deze plaats bevond werd oorspronkelijk gewijd aan St. Edmund de Martelaar - Koning van East-Anglia. Op het tijdstip van de Kruistochten werd de kerk „St. Edmund en Heilige Sepulchre " genoemd en uiteindelijk „St. Sepulchre " – naar het Heilige Sepulchre van Christus in Jeruzalem. De portiek samen met de toren en de buiten muren werd gebouwd na 1450. Het belangrijkste lichaam van het gebouw werd verwoest door de Grote

Brand van Londen in 1666, en werd herbouwd in 1670-71.

„Klokken van Oude Vestingmuur“

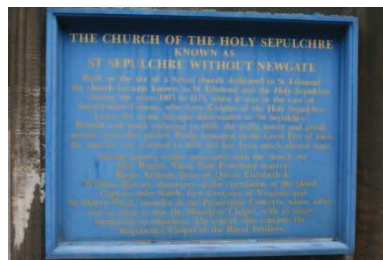
De 150 voet hoge toren bevat een ring van twaalf klokken, die in 1985 werden hersteld, bekend als de „Klokken van Oude Vestingmuur“. De meesten hiervan werden gemaakt in 1739

In het Noorden is de Doorgang een oorlogsgedenkteken van de zesde Stad van het Bataljon van de Geweren van Londen die als het „Gietijzer Zesde“ worden bekend.

Op het Noorden is de Muur een ruw houten kruis dat op het slagveld bij Loos in 1915 werd geplaatst waar honderd ambtenaren en mensen omkwamen. Het werd later vervangen met een permanent gedenkteken.

Martelaar

Een gevierde Rector, John Rogers, werd verbrand op de brandstapel in Smithfield in 1555, de eerste Protestantse martelaar tijdens de regering van Koningin Mary. Hij werd gedood voor het bijstaan van William Tyndale in het vertalen van de Bijbel in het Engels.

Bunhill Fields

Wij brachten een bezoek aan dit oude kerkhof, dat bekend staat als het kerkhof van “het Engeland van de Puriteinen.” Hier liggen de overblijfselen van vele evangelische groten van de voorbije eeuwen. Na het herstel van de monarchie in 1660 mochten de non conformists niet begraven worden op een kerkhof zonder een dienst met een liturgie van het gebeden boek. De Public Records Office heeft de gegevens van de begrafenissen die hier plaats vonden sinds 1713 maar dit kerkhof was daarvoor al lang in gebruik, zodat lang niet alle namen van hen die hier begraven liggen bekend zijn. Het kerkhof werd gesloten voor begrafenissen in 1853. In 1666 was hier een belangrijke ontmoetingsplaats voor de dissenters. Onder de vele graftomben is die van John Owen, de predikant onder Oliver Cromwell, Charles, Isaac Watts en Joseph Hart en Susanna Wesley, de moeder van John en Charles Wesley. Tegenover de graftombe van John Bunyan vinden we de memorial van Daniel Defoe, de schrijver van Robinson Crusoe, zelf een evangelische christen.

Wesleys Chapel and the Museum of Methodism

49 City Road EC 1 1 AU London.

De kapel werd gebouwd in 1778 en ontworpen door George Dance de Jongere. Ze werd gebouwd door John Wesley, de grondlegger van het Methodisme en gebruikt als zijn Londense basis.

In het Museum van het methodisme vinden we de geschiedenis van het methodisme vanaf de tijd van Wesley tot het heden. In het John Wesley's huis wordt ons getoond hoe Wesley en zijn tijdgenoten leefden. We vinden er enige van zijn brieven en preken en zijn elektrische machine waarmee hij zijn gemeenteleden van hun kwalen dacht af te kunnen helpen.

Jane Grey

Uit Wikipedia, de vrije encyclopedie

Jane Grey (Broadgate, oktober 1537 - Londen, 12 februari 1554) was koningin van Engeland van 10 tot 19 juli 1553. Zij was een dochter van Henry Grey, markies van Dorset en hertog van Suffolk, die in het laatste regeringsjaar van Eduard VI veel invloed aan het hof had. Haar moeder was Frances Brandon, een kleindochter van Hendrik VII van Engeland.

Lady Jane wordt gewoonlijk niet opgenomen in de lijst van Britse vorsten, maar zij was voor korte tijd technisch gezien wel koningin van Engeland.

Haar rechten op de troon berustten op het feit dat haar grootmoeder van moederszijde, Mary Tudor, een zuster van Hendrik VIII was. Somerset had haar reeds met Eduard VI willen laten huwen (zij waren vrijwel even oud). In 1553 bewerkte haar oom, John Dudley, hertog van Northumberland, dat zij zijn zoon, Lord Guilford Dudley, huwde en dat Eduard VI tegelijkertijd zijn eigen zusters ten gunste van Jane Grey van de opvolging uitsloot. De 15-jarige Jane nam na de dood van Eduard zeer tegen haar zin de kroon aan en deed onmiddellijk afstand toen de partij die haar als instrument gebruikte niemands sympathie bleek te bezitten.

Maria Tudor bleek populairder, gedeeltelijk ook doordat men nog steeds meeleeft met het lot van haar moeder Catharina van Aragón, de eerste vrouw van Hendrik VIII. Nadat Jane was afgezet leek het erop dat haar leven zou worden gespaard door Maria, die nu de troon had bestegen als Maria I. Zij stuurde John de Feckenham naar Lady Jane in een poging om haar te bekeren tot het katholicisme. Inmiddels streefde Maria echter naar een huwelijk met de Spaanse koning Filips II, en de Spanjaarden stonden erop dat Jane ter dood moest worden gebracht. Maria liet Northumberland onthoofden en Jane in de Tower opsluiten. Jane's vader verzoende zich eerst met Maria maar nam spoedig daarop weer deel aan een opstand. Daarop werden hijzelf, Jane en haar echtgenoot onthoofd. Jane werd overigens in de Tower onthoofd (met een slagzwaard, evenals Anna Boleyn) en haar echtgenoot Dudley een uur voor Jane in Tower Hill. Jane Grey wordt ook wel eens "The Nine Days' Queen" genoemd. Ze sprak veel talen, waaronder Hebreeuws en Arabisch.

Executie van Jane Grey. Schilderij van Paul Delaroche, 1833.

Mary Tudor

Maria (Mary) Tudor (Greenwich, 18 februari 1516 - Londen, 17 november 1558) was koningin van Engeland van 1553 tot 1558 en afkomstig uit het huis Tudor. Zij was een dochter van Hendrik VIII en zijn eerste echtgenote Catharina van Aragón. Zij verwierf de bijnamen 'de Katholieke' en 'de Bloedige' (Bloody Mary). Toen haar vader zich van Catharina liet scheiden (het huwelijk werd ongeldig verklaard), werd Maria door hem als bastaard bestempeld. Ook werd ze van haar moeder afgezonderd. Na de dood van Anna Boleyn, Hendriks tweede echtgenote, werd Maria weer in genade aangenomen. Later betreurde zij dat ze met Hendriks voorwaarden (erkenning van haar vader als hoofd van de Engelse Kerk en het accepteren van haar bastaardstatus) akkoord was gegaan. Maria bleef in het geheim haar geloof belijden. Ook tijdens de regering van haar halfbroer Edward VI (zoon van Hendrik en zijn derde vrouw Jane Seymour) werd haar het leven zeer moeilijk gemaakt. Ten tijde van het overlijden van Edward in 1553 had het protestantisme in Engeland zo veel aanhang gewonnen dat een rivale naar voren werd geschoven: Maria's nicht Lady Jane Grey. De sympathie van het volk lag echter aan de zijde van Maria en al snel overwon zij de tegenstand voor haar troonsbestijging. Na de negen dagen durende regering van Jane Grey werd Maria koningin. De eerste maanden was zij gematigd in haar optreden ten opzichte van haar vroegere vijanden en het protestantisme. Eind 1553 begon zij, na zich te hebben verzekerd van de steun van haar neef, keizer Karel V, maatregelen tot herstel van het rooms-katholicisme te nemen, terwijl een huwelijk met Karels zoon Filips II werd voorbereid. De overeenkomst die naar aanleiding van dat huwelijk werd gesloten bepaalde dat Filips koning van Engeland zou heten, maar geen persoonlijke macht zou krijgen en ook van de opvolging uitgesloten zou blijven. Wel zouden de kinderen uit het huwelijk het recht van opvolging hebben.

Bekend was dat Maria geen groot politica was en Filips vooral wilde huwen om steun te vinden bij haar streven het rooms-katholieke geloof in Engeland weer de overhand te geven. Het huwelijk stuitte dan ook op verzet. Onder leiding van Thomas Wyatt en de vader van Jane Grey brak een opstand uit. Na de onderdrukking daarvan huwde Maria met Filips op 25 juli 1554. Filips bleef achttien maanden in Engeland. Daarna begon de hevige vervolging van de protestanten waaraan zij haar bijnaam te wijten heeft en waarvan de grondlegger van de Anglicaanse Kerk, Thomas Cranmer, het slachtoffer werd. Zij voelde weinig voor deelname aan de oorlog van Spanje tegen Frankrijk, die ook het parlement niet wenste. Filips had Maria echter uitsluitend gehuwd om Engeland tot bondgenoot te krijgen. Tijdens een kort verblijf in Engeland in het voorjaar van 1557 wist hij haar een oorlogsverklaring aan Frankrijk af te dwingen. Dit was de laatste keer dat zij haar echtgenoot zag. Het huwelijk bleef kinderloos. Zij werd opgevolgd door haar halfzuster Elizabeth I, de dochter van Anna Boleyn (de tweede vrouw van Hendrik VIII).

Bezoek Londen december 2007 Newton and the Martyrs of Bloody Mary

The Marian martyrs were Protestants executed for their beliefs during the reign of Mary I of England. Mary was keen to return England to Roman Catholicism, but many Protestants would rather die than change their beliefs. Bishop Bonner, the Bishop of London, was nicknamed "Bloody Bonner" for his involvement in the persecution

1555

John Bradford, burnt January 31, Newgate Prison
John Leaf, burnt January 31, Newgate Prison
John Rogers, burnt February 4, Smithfield, London
Laurence Saunders, burnt February 8, Coventry
John Hooper, burnt February 9, Gloucester
Rowland Taylor, burnt February 9, Aldham Common
William Hunter, burnt March 27 Brentwood
Robert Ferrar, burnt March 30, Carmarthen
Rawlins White, burnt Cardiff
George Marsh, burnt April 24, Chester
William Flower, burnt April 24, Westminster
John Cardmaker, burnt May 30, Smithfield
John Warne, burnt May 30, Smithfield
John Simpson, burnt May 30, Rochford
John Ardeley, burnt May 30, Rayleigh
Dirick Carver of Brighton, burnt June 6, Lewes
Thomas Harland of Woodmancote, burnt June 6, Lewes
John Oswald of Woodmancote, burnt June 6, Lewes
Thomas Avington of Ardingly, burnt June 6, Lewes
Thomas Reed of Ardingly, burnt June 6, Lewes
Thomas Haukes, burnt June 10,
Thomas Watts
Nicholas Chamberlain, burnt June 14, Colchester
Thomas Ormond, burnt June 15, Manningtree
William Bamford, burnt June 15, Harwich
Robert Samuel, burnt August 31, Ipswich
Nicholas Ridley, burnt October 16 outside Balliol College, Oxford
Hugh Latimer, burnt October 16 outside Balliol College, Oxford
John Philpot, burnt

[JAAR 1555]

John Rogers

Johannes Rogerius, geboren in Engeland, was een zeer godzalige man, die nadat hij van zijn jeugd af, aan de hogeschool te Canterbury in de goddelijke kennis was opgewassen en toegenomen, daarna tot prediker ten behoeve van Engelse kooplieden te Antwerpen werd verkozen en aangesteld. Hij kwam daar het eerst in kennis met de waardige en vrome dienaren van Christus, Willem Tyndale en Milis Coverdal, die, wegens de grote afkeer, die zij hadden van de roomse bijgelovigheden, en uit liefde tot de ware godsdienst hun vaderland hadden verlaten. Toen hij enige tijd met hen had omgegaan, en kennis van het Evangelie verkregen had, wierp hij het zware juk van het pausdom af en zag in, dat dit niets anders was dan een onreine en gruwelijke afgoderij en voegde zich terstond bij hen om de Schrift in de Engelse taal over te zetten. Daarna vertrok hij van Antwerpen en ging naar Wittenberg in Saksen waar hij zodanig in de kennis van de Hoogduitse taal toenam, dat men hem de leiding van een gemeente die hij gedurende vele jaren met getrouwheid en naarstigheid diende, totdat het Gode behaagde door de Zijn uitverkoren dienstknecht koning Edward de zesde de roomse leer uit Engeland te verdrijven en het Evangelie in hare plaats aan te doen nemen. Toen werd hij wettelijk geroepen en met een gerust gemoed uit om het Evangelie in zijn vaderland ten dienste te staan. Hij predikte daar enigen tijd zonder enig inkomen, totdat Nicolaas Ridley, bisschop van Londen hem een geestelijk ambt in de St. Paulus kerk opdroeg, en de anderen van die kerk hem kozen als voorlezer van de goddelijke vermaningen. Hij was daar met alle ijver werkzaam. totdat Maria de troon van Engeland besteeg en het Evangelie weer begon te vervolgen. Nochtans hield hij niet op het Evangelie te verkondigen en vele lieden tot de kennis der waarheid te brengen. Toen hij namelijk geroepen was, om in het kruis van St. Paulus te prediken, deed hij een uitmuntende predikatie om de ware leer te bevestigen, die aan het volk in de dagen van de godzalige koning Edward onderwezen was en bad hen, dat zij standvastig zouden blijven in de leer van het Evangelie en zich zouden wachten voor zulke

afgoderij en bijgeloof waarmee men hen zou willen vergiften. De pausgezinden waren om die reden zeer op hem verbitterd en ontboden hem voor de raad van Engeland en toen de kanselier hem onderzocht, vroeg hij hem, of hij zich met het geloof van de katholieke kerk wilde verenigen. Hij antwoordde, dat hij van het geloof der algemene kerk nimmer was afgeweken. Toen zei de Kanselier tot hem: "Ik bedoel de katholieke kerk, waarvan de paus het opperste hoofd is." "Ik ken," zei Rogerius, "geen ander hoofd over de katholieke of algemene kerk dan Christus." Hij zond hem vervolgens naar de bisschop van Winchester, om meer uitvoerig door deze te worden onderzocht. Toen bij daar gekomen was, vroeg de bisschop hem eerst, of hij niet geloven wilde, dat het heilige sacrament des altaars het ware lichaam en bloed van Christus was, *realiter- et substantialiter*, dat is, wezenlijk en met der daad, dat uit de maagd Maria geboren is, en dat op het kruishout genageld was. Hij antwoordde de bisschop, dat hij niet anders kon verstaan, dan dat realiter et substantialiter betekende lichamenlijk en dat hij geloofde, dat het menselijke lichaam van Christus alleen zich in de hemel bevindt, en het daarom niet wezenlijk in het sacrament kon zijn "want," zei hij, "evenals de andere punten van uw leer ten enenmale vals zijn, zo ook dit, wat tegen het Woord van God strijdt." Ten gevolge hiervan, en wegens de belijdenis van zijn geloof, wierpen zij hem in de gevangenis te Newgate, en wel onder een hoop dieven en moordenaars. Nadat hij aldaar een jaar vertoefd had en in zijn geloof standvastig bleef, veroordeelde de bisschop van Winchester hem om op Smitsveld te worden verbrand, omdat hij de beide genoemde punten niet wilde toestemmen. Toen zij hem naar de strafplaats Smitsveld leidden, waar hij zich de Heere Jezus Christus als een offerande zou opofferen, vroeg hem de stadhouder, Woodroof genaamd, of hij zijn gruwelijke ketterij wilde herroepen en voornamelijk zijn verkeerde gevoelens aangaande het sacrament des altaars. "Neen," antwoordde hij, "wat ik daarvan heb geleerd, wil ik nu met mijn bloed bezegelen." - "Welaan," zei Woodroof, "gij zijt een ketter, en ik zal nimmer voor u bidden." Toen antwoordde Rogerius, dat dit eerst in de dag des oordeels zou blijken, en dat hij wel voor hem wilde bidden. Na deze woorden zong hij met een verheugd gemoed de 56ste Psalm: "Ontferm U mijner, die nu benauwd ben zeer" enz. Hij deed dit zo, dat het volk gretelijks verblijd en verheugd was zijn standvastigheid te zien en God daarvoor loofde en prees. Toen hij aan de paal was gebonden, boden zij hem genade van de koningin aan indien hij zijn leer en gevoelens wilde laten varen doch hij weigerde dit en verkoos liever tot het einde in de waarheid Gods te volharden. Als de vlammen opstegen, waste hij zijn handen er in, ten einde zijn onschuld te betonen, en riep met luider stem: "Heere, ontvang mijn geest." Aldus was deze vrome kampvechter een der eersten, die de weg baanden voor de gezegende schare van martelaren, welke ten tijde van de koningin Maria de waarheid des Evangelies in de vlammen hebben bevestigd.

Roland Taylor

Rowland Taylor, doctor in de rechten bedienaar van het goddelijke Woord in de gemeente Hadley in het hertogdom Suffolk, was een zeer geleerd man, en werd om de prediking van het Evangelie gevangen genomen en bij herhaling wegens zijn geloof ondervraagd. Onder andere liet Stephanus Gardiner, bisschop van Winchester, stadhouder van de kanselier van Engeland, hem voor zich uit de gevangenis komen, sprak hem toe en zei: "Taylor, wij hebben u laten halen, om u bekend te maken met de loslating en de goede gunst van de koning en van de koningin, zo gij u uit de val wilt opheffen en opstaan in welke val wij allen in dit koninkrijk gelegen hebben, doch waaruit wij nu weer, Gode zij lof, op wonderbare wijze verlost zijn. Maar, indien gij daaruit niet begeert verlost te worden, zal men u straffen, zoals gij hebt verdiend." Taylor antwoordde: "Mijne heren, indien ik mij aldus liet helpen, zoals gij mij voorhoudt, dan zou ik vallen en zelfs dieper vallen, dan zelfs de afgrond diep is. Want ik geloof, dat de godsdienst, die wij hier in dit land hebben voorgestaan, geheel en alleen haar oorsprong heeft uit de bronnen van het goddelijke Woord, waaruit alle leerstukken van onze christelijke godsdienst geput zijn, waarvan ik, door Gods genade, in genen dele voornemens ben af te wijken, zo lang God mij het leven sparen zal.

Toen vroeg een hunner, Burne genaamd: "Welke godsdienst bedoelt gij? Zoals die was ten tijde van koning Edward? Gij weet wel, dat er toen vele boeken over de godsdienst geschreven zijn, en onder die een catechismus van mijnheer de bisschop van Canterbury; bedoelt gij dezen?" Taylor antwoordde: "Mijnheer van Canterbury heeft een catechismus overgezet in het Engels die niet van hem was, maar onder zijn naam uitgegeven en waarlijk, dit boek deed veel goeds in die tijden. Maar, nadat onze goede koning Edward, over wie God eeuwig geprezen zij, een boek uitgaf, inhoudende de wijze, waarop de dienst in de gemeenten moet verricht worden en dat met grote nauwkeurigheid was samengesteld door alle geleerden in het koninkrijk, en ontvangen en toegelaten door het gehele parlement, en in het openbaar door het gehele koninkrijk, was de catechismus geheel vernieuwd volgens de leerstukken van de ware christelijke godsdienst. Dat alles is, naar ik meen, door dit boek veroorzaakt."

De kanselier vroeg: "Hebt gij niet een boek gelezen, dat ik geschreven heb over het sacrament?" Taylor antwoordde: "Ja, zeker." De kanselier vroeg toen verder: "Hoe bevalt u dat?" Toen zei er een uit de raad, die de kanselier door vleierij wilde behagen: "Mijnheer, gij doet hem daar een goede vraag want ik ben er zeker van, dat dit boek hem de mond wel zal stoppen en allen, die van zijn gevoelens zijn." Taylor antwoordde zeer vrijmoedig: "Ik weet, dat in dit boek vele zaken staan, die geheel strijden tegen de waarheid en het goddelijke Woord."

Deze schande kon de kanselier niet verdragen, en zei tot hem: "Gij zijt een onwetende schelm." Taylor deed, alsof hij deze scheldwoorden niet hoorde, en zei: "Ik heb de heilige Schrift gelezen, ik heb de geschriften der kerkvaders onderzocht, zoals die van Augustinus, Chrysostomus, Cyprianus, Eusebius, Origenes, Gregorius Nazianzenus en anderen. Ik dank God, dat ik zo onwetend niet ben, als gij mij uitmaakt. Voorts, mijnheer, heb ik ook in de burgerlijke rechten examen afgelegd, evenals gij." De kanselier zei: "Gij leest alle dingen zonder verstand met een bedorven oordeel, maar mijn hoofdstudie was de goddelijke Schrift, wat ik in vele boeken heb bewezen." Taylor hernam: "Mijnheer, gij hebt een boek geschreven: *De vera obedientia*; ik zou wel wensen, dat gij u daarbij volstandig gehouden had, want waarlijk, nooit hebt gij het zo goed verklaard, en met zulk een goed geweten gekend als blijkt in dit boek."

De kanselier zei: "Ik heb tegen Bucer geschreven, daar ik het huwelijk der priesters verwerp maar zulke boeken bevallen u niet, noch zulke boosdoeners als gij zijt, die te lang gehuwd zijt geweest." Taylor antwoordde: "Waarlijk, ik ben gehuwd geweest, en heb negen kinderen in de echtstaat gehad, waar ik God voor dank. En ik weet zeker, dat al de wetten, die gij thans uitvaardigt in dit koninkrijk tegen het huwelijk van de geestelijken, nergens anders toe deugen, dan om de leer der duivelen te onderhouden en wel tegen de natuurlijke en burgerlijke rechten en ook ten enenmale tegen het gehele bevel zo wel der Apostelen als van de oude leeraars."

De bisschop van Duresme zei daarop: "Gij zijt doctor in de burgerlijke rechten, zoals gij zegt, en dan weet gij wel, dat Justinianus schrijft, dat de priesters, hun wijding ontvangende, een eed afleggen, dat zij niet gehuwd geweest zijn en daarmee komen overeen de leerstellingen der Apostelen."

Taylor antwoordde: "Ik herinner mij zulk een wet niet, maar wel weet ik, dat Justinianus schrijft, "dat, wanneer een man zijn vrouw iets achterlaat op voorwaarde dat zij niet meer trouwen zal, wanneer zij zelf zwoer de voorwaarde na te komen, dat zij, niettegenstaande de eed, weer zal mogen trouwen, als haar man sterft." Wie zou U kunnen zeggen, dat een pauselijke belofte, die tegen de heilige echt gedaan is, niet zou mogen verbroken worden? In de Pandecten wordt voorts uitdrukkelijk gezegd: "Zo iemand zijn slavin vrijmaakt, op voorwaarde dat zij nooit trouwen zal, zal nochtans de slavin mogen trouwen en de patroon of heer zal zijn recht verliezen, omdat hij deze voorwaarde daarbij gemaakt heeft, die onwettig en tegen de natuur is." De bisschop zei: "Zo beweert gij dan, dat de priesters volgens de wet van God trouwen mogen. Maar hoe zult gij dit bewijzen?" - "Ik kan dit bewijzen," zei Taylor, "met de woorden van Paulus, zowel aan Timotheus als aan Titus, waar hij van het huwelijk der priesters, diakenen en bisschoppen spreekt; en gelijk Chrysostomus op Timotheüs aantekent, dat het ketterij is te zeggen, dat de bisschop niet zou mogen trouwen."

De kanselier zei: "Wat Chrysostomus aangaat, liegt gij, zoals ook uw geestverwanten doen, die de schriften en de leeraars verdraaien. Zegt gij niet, dat de geloofsregelen toelaten, dat de priesters mogen trouwen? Dat is onwaar." Taylor antwoordde: "Wij lezen in de besluiten, dat de vier algemene kerkvergaderingen, namelijk van Nicea, van Constantinopel, van Ephese en van Chalcedon zulk een gezag hebben als de vier Evangelisten. En in die besluiten lezen wij, dat een van de voornaamste boeken der geloofsregelen is, dat de kerkvergadering van Nicea door de woorden van Paphnutius bevestigd is, die het huwelijk der priesters en bisschoppen aanprijst. Zo mogen dan de priesters vrouwen nemen, en wel op wettige wijze." De kanselier zei: "Gij vervalst de algemene kerkvergaderingen, want er staat nadrukkelijk in de voorschreven besluiten, dat de priesters veel meer van hun vrouwen behoren gescheiden zijn, dan gehuwd te blijven."

Taylor antwoordde vrijmoedig: "Indien de woorden, die gij daar aanhaalt, daar geschreven staan, ben ik bereid mij het hoofd te laten afslaan. Laat de boeken te voorschijn gebracht en het bewezen worden." - "Wanneer het ook al daarin niet te vinden is," zei de bisschop van Duresme, "dan zal het in Ecclesiastica Historia staan, dat door Eusebius geschreven is, waaruit de besluiten verzameld zijn." Taylor zei: "Verdraagt mij, want het is niet overeenkomstig de waarheid, dat de paus een zodanig gevoelen van een kerkvergadering van zulk een groot gezag zou willen missen of verliezen, dat zo zeer tot zijn voordeel zou pleiten." Na nog vele andere woorden, zei de kanselier tot Taylor: "Om er een eind aan te maken: zijt gij gezind om met ons terug te keren tot de schoot der christelijke kerk?" En terwijl hij dat zei, stond hij van zijn stoel op. Taylor antwoordde: "Door Gods genade zal ik nooit van de kerk van Christus scheiden." Daarna verlangde Taylor, dat het zijn vrienden mocht worden toegestaan, hem in de gevangenis te mogen opzoeken; doch hij kreeg geen ander antwoord dan: "In deze week zult gij uw vonnis ontvangen." En terstond werd hij weer naar de gevangenis gezonden.

Nadat hij bij herhaling de vijanden der waarheid tegenstand had geboden, en de waarheid op vrome wijze had betuigd, werd hij eindelijk met vele anderen veroordeeld om levend te worden verbrand. Daarna werd hij te Hadley, waar hij in de gemeente Gods Woord verkondigd had ten aanschouwen van ieder gedood, en de Heere in de vlammen opgeofferd, tot grote stichting van vele lieden, die door de grote standvastigheid van zulk een hoog geroemd doctor en predikant, zeer versterkt werden in de kennis der waarheid. Dit geschiedde op de 9de februari in het jaar onzes Heeren 1555.

Johannes Cardmaker en Johannes Warne

Johannes Cardmaker, die een bediening waarnam in de gemeente te Wellen ten tijde van koning Edward werd vooral gebruikt, om het heilig Evangelie overal getrouw te verkondigen. In de grote verstrooiing en het verval der kerk werd hij, benevens de heer Barlow, bisschop van Bath, gevangen genomen en gevankelijk naar Londen gevoerd. Het parlement had in die tijd de wetten en besluiten nog niet afgeschaft, die koning Edward vroeger had laten afkondigen en de wet om te oordelen, die zij het ambt noemen, was nog niet in de handen van de bisschoppen gesteld. Doch, zo spoedig de macht en de vrijheid van handelen weer aan de bisschoppen gegeven ten einde hun gezag weer te laten gelden liet men deze Cardmaker, Johannes Warne en nog enige anderen halen om wegens hun leer ondervraagd en onderzocht te worden. De kanselier, die weer zijn oud liedje zong, stelde hun de goedertierenheid van de koningin voor, indien zij hun godsdienst en hun geloof wilden laten varen, zich wilden laten onderwijzen en de vorstin gehoorzamen. Zij gaven daarop aan de bisschoppen en hun aanhangers zulk een antwoord dat zij losgelaten werden, als zulken, van wie zij meenden dat zij katholiek genoeg waren. Het moge zijn, dat deze beiden dit getoond hebben uit menselijke zwakheid, of veel meer, dat dit is geschied door listigheid van de kanselier en door bedrieglijke veinzerij, hoe het eigenlijk geschied is, kan men niet zeker weten, dan alleen, dat het laatste het waarschijnlijkste is, te weten, opdat deze loze vos enig bewijs of enige schijn zou hebben, om daarmee te betonen, dat deze beiden hadden verloochend, ten einde dit aan anderen voor te houden, opdat die dit zouden navolgen. En dit geschiedde ook: want zo dikwerf hij later met anderen iets te doen had, en geen middel zag, om hen van de rechten weg af te trekken, legde hij hun altijd de afval van Cardmaker en Barlow voor de voeten, en prees hen als mannen van groot verstand en geleerdheid, Toen Cardmaker en Barlow deze arglistige handeling doorzagen, verantwoordden zij zich zeer vrij moedig voor deze loze vossen, zodat Barlow weer in de gevangenis werd geworpen, waaruit hij echter op geheime wijze wist te ontkomen, en naar Duitsland wist te vluchten, waar hij als balling verkeerde, en een openlijke belijdenis van het Evangelie aflegde. Johannes Cardmaker werd echter in een andere gevangenis gebracht, waarin ook enige dagen daarna Laurens Sanders overgebracht werd. Dit geschiedde niet zonder Gods bijzondere voorzienigheid; want toen Cardmaker gemeenschap had met Laurens Sanders, werd hij versterkt om de leer van het heilig Evangelie te beschermen. Intussen geschiedde het dat Boner, bisschop van Londen, zich alles goeds van Cardmaker belovende, overal uitstrooide, dat hij hem spoedig uit de gevangenis zou bevrijden, nadat hij de leer van de wezensverandering en enige andere artikelen zou hebben ondertekend. Doch Johannes Cardmaker bleef bij zijn goede voornemens volharden en verflauwde niet door bedreigingen of schone beloften, die zij hem voorstelden, en toonde aldus hoe ijdel de pocherij van de bisschop was en dat het volk te spoedig aan zijn lichtvaardige woorden geloof had geslagen.

Toen nu Laurens Sanders van hem gescheiden en ter dood gebracht was en Johannes Cardmaker alleen in de gevangenis bleef, moest hij gedurende geruime tijd vele aanvechtingen van de pausgezinden doorstaan, die alle grote verwachting koesterden, van hem andermaal aan hun leiband te kunnen laten lopen. Velen deden daartoe hun best, en kwamen dikwerf met gehele hopen bij hem, en brachten alles bij, wat zij slechts konden, om hem van zijn geloof dat af te trekken. Zij redetwisten, zij beledigden hem, maakten hem bang, en ze baden en smeekten hem. Toen hij zich van alle kanten zag bespringen, en zich niet best aan hun strikken kon onttrekken, verzocht hij hun, om alles wat tot zij hem te zeggen hadden, in schrift te stellen, en beloofde hun dan ook schriftelijk te zullen antwoorden. Een leraar verzocht onder andere aan hem de last, om tegen deze ketter te schrijven, op te dragen. Deze heette Martin. Hij was gevormd in de geest van de kanselier, muntte uit in de hogeschool, en was uitnemend onderwezen in de kunst om mensen te bedriegen. Hij was een man, die een goed ontwikkeld verstand onder de pausgezinden bezat, en, indien hij zijn gaven ten goede had willen gebruiken, of indien hij binnen de grenzen van zijn bediening gebleven ware, en zich met geen andere dingen had bemoeid dan zijn ambt vorderde, zou hij veel meer de waarheid hebben voorgestaan, dan zich over te geven aan verfoeilijke pluimstrijkerij. Door zich hierin zo verkeerd te gedragen, toonde hij dat hij meer een onbeschaamde twistzoeker dan een bekwaam godgeleerde was. Dit is vooral duidelijk uit een klein boekje, dat hij in zijn moedertaal schreef, in het jaar 1555, waarin hij grote bezwaren inbracht tegen het huwelijk van de priesters. Deze huichelende leraar dan vatte de twist met Cardmaker op vooral om de leer van de wezensverandering en andere artikelen staande te houden

en te beschermen. Cardmaker antwoordde hem schriftelijk op uitnemende wijze en bestrafte zeer gepast de vermetelheid van deze leraar en toonde hem aan, dat, indien hij zich wijs had gedragen, hij binnen de grenzen zou gebleven zijn, zonder zich met schande daarbuiten te begeven. Op deze wijze werd Cardmaker geruime tijd en door verschillende mensen vervolgd, maar bleef toch standvastig bij de leer van het heilig Evangelie tot de dood, die hij om de naam van Jezus Christus niet vreesde. Toen de vijanden der waarheid zagen, dat zij noch met schone beloften noch met gruwelijke bedreigingen hem van zijn geloof konden aftrekken, veroordeelden zij hem om levend te worden verbrand welke dood hij kort daarna zeer geduldig onderging.

Jan Warne, een voorkoper of grossier in de stad Londen, was veroordeeld om met Cardmaker te worden verbrand. Toen zij beiden op de strafplaats waren aangekomen, werd Cardmaker door de stadsbeambten afzonderlijk geroepen met wie hij zo lang in gesprek bleef, dat Jan Warne intussen de tijd had om te bidden, zijn kleren uit te trekken, en aan de paal te worden geplaatst; voorts was alles, wat tot de verbranding nodig was, gereed, terwijl hij nog enige ogenblikken wachtte totdat de vlam in het hout zou worden gestoken, waarmee hij omringd was. Terwijl Cardmaker met de stadsbeambten sprak, verkeerde het volk in grote angst en vrees, daar zij vroeger al wat hadden horen mompelen van de herroeping van Cardmaker en daar hij onder verdenking lag, wachtten zij niets anders, dan dat hij gedwongen zou worden, bij de as van de verbrande Jan Warne, zijn geloof te herroepen. Maar, nadat hun gesprek was geëindigd, verliet Cardmaker de stadsbeambten, en kwam aan de plaats, waar zijn metgezel nu reeds aan de paal was vastgemaakt en, terwijl hij zijn gewone kleren nog aan had, viel hij terstond op de knieën, en deed in stilte een lang gebed, zonder door iemand te worden gehoord. Daar hij nog geheel gekleed was, in stilte bad, en te meer, omdat hij nog geen enkel teken gaf, om het volk te vermanen, vermeerderde dit de argwaan van het volk. In één woord, Cardmaker verkeerde in een dobberende en vertwijfelde toestand. Men gaf hem nog vrijheid zich te bedenken, en te herroepen. Wanneer hij niet voldeed aan de voorwaarde, die hem wegens de koningin was voorgesteld, zag hij de dood voor ogen; bovendien kon de zaak niet worden uitgesteld, en had hij ook geen tijd om zich lang te bedenken. Van twee zijden wachtte men op zijn besluit. Aan alle zijden zag hij gevaren: aan de een zijde levensgevaar aan de andere zijde gevaar voor zijn ziel. Aan de een zijde deed het geweten zich gevoelen, aan de andere kant was zijn geest als ten enenmale verplet door de vreselijkheid van het gruwelijke vuur. Maar, gelijk hij aan beide zijden gevaar bemerkte voorzag hij ook zeer goed de vergelding en de beloning van beide, het leve en de overwinning; het ene deze wereld, dat gemakkelijk te verkrijgen maar vergankelijk is; . Het andere in de hemel onvergankelijk, maar moeilijk om te verkrijgen. nochtans stond de keuze voor hem vrij. Wat hij van beide begeerde, kon hij kiezen. De stadsbeambten, zo als men zeer goed kon merken, hadden hem laten kiezen, wat hem het beste dacht. Wel had hij in die toestand hulp van de almachtige God nodig, Die dan ook deze beklagenswaardige mens in zijn benauwdheden niet verliet. Want nadat Cardmaker gebeden had, stond hij op, ontkleedde zich met blij moedigheid tot op het hemd, en liep daarna naar zijn metgezel Jan Warne, die aan de paal stond om verbrand te worden. Hij strekte beide armen en handen uit, kuste de paal, gaf Jan Warne de hand, en vermaande hem goede moed te houden. Daarna bood hij zich vrijwillig bij de beul aan, om aan de paal te worden vastgemaakt. Toen het volk dit, tegen hun verwachting, zag waren zij nu zo verblijd, als zij vroeger onzeker waren, en begonnen allen luidkeels te schreeuwen, en wel zo luid, als men in zulk geval ooit had gehoord: "De Heere zij gezegend! Jan Cardmaker, de Heere moge u versterken. De Heere Jezus ontvang uw geest!" Het volk hield niet met roepen op, totdat het vuur ontstoken was, en zij beiden de geest hadden overgegeven in handen van hun hemelse Vader, tot een welriekende offerande. Dit had plaats op het Smitsveld te Londen, op de 30ste mei, in het jaar van onzen Heere Jezus Christus 1555.

Daags voor hij ter dood gebracht werd, had Jan Warne een volledige geloofsbelijdenis afgelegd, waarin hij de twaalf artikelen des christelijken geloofs beknopt verklaarde. En daarmee sprak hij ook openlijk zijn gevoelens uit aangaande de leer van de sacramenten, en beschermde zich daardoor voldoende tegen de veroordelingen van zijn vijanden, welke belijdenis wij hier laten volgen.

"Ik geloof in God de Vader, de Almachtige Schepper des hemels en der aarde.

Dat is een Vader, omdat Hij de eeuwige Vader is van onze Heere Jezus Christus, Die het eeuwige Woord is, dat Hij zelf voor alle eeuwen heeft gegeneerd, welk Woord vlees is geworden, en heeft alzo Zich wonderbaar geopenbaard en verklaard Zijn Zoon te zijn, in Wie Hij ons tot kinderen en erfgenamen van Zijn Koninkrijk heeft aangenomen, en om Zijnentwil is Hij onze Vader. Een almachtige God, omdat Hij uit niet alle dingen, zienlijke en onzienlijke, geschapen heeft, beide in de hemel en op aarde, al de schepselen daaronder begrepen, die Hij ook door Zijn Goddelijke voorzienigheid regeert.

En in Jezus Christus, Zijn eniggeboren Zoon onze Heere.

Omdat Hij het eeuwige Woord is, volmaakt en waarachtig God met Zijn Vader, Die in alles dezelfde kracht bezit, en hetzelfde wezen is met de Vader, en van gelijke eer en heerlijkheid, door Wie alle dingen zijn gemaakt, die door Hem het aanzijn en het leven hebben, en zonder Wie geen schepsel leven kan. Hij is ook waarachtig mens geworden en alzo waarachtig God en waarachtig mens in één persoon, en geworden de enige Zaligmaker, Verlosser en Verzoener van allen, die te voren in Adam onzen voorvader waren. Hij is de enige Middelaar van onze verlossing, de hoop van ons heil en de borg van onze zaligheid.

Die ontvangen is van de Heilige Geest; geboren uit de maagd Maria .

Dit is volgens de genadige belofte des Vaders, heeft de eeuwige Zon van God, Zijn hemelse heerlijkheid verlatende, Zich aldus vernederd, dat Hij het vlees van een maagd heeft aangenomen, zoals de Schrift zegt, in dien zin, dat Hij het wezen der godheid 'met het wezen der mensheid dat Hij ontleende uit het wezen der gezegende maagd Maria, aangenomen en in één persoon verenigd heeft, om daardoor te worden de ware Messias, de gezalfde Koning en de Hoge priester, Die van alle eeuwigheid bestemd is om de toorn van Zijn Vader te stillen, die over ons allen om onzer zonden wil rechtvaardig was gekomen.

Die geleden heeft onder Pontius Pilatus, is gekruisigd, gestorven en begraven, nedergedaald ter helle.

Dat is: Hij was aangeklaagd voor de rechter Pontius Pilatus, stadhouder in het Joodse land, en zo onrechtvaardig voor hem van vele misdaden beschuldigd, dat de rechter zelf Hem onschuldig verklaarde, en door alle middelen zocht te verlossen, doch tegen alle recht en billijkheid heeft hij Barabbas losgelaten, die de dood verdiend had, en Jezus Christus overgeleverd om gekruisigd te worden, Die de dood niet verdiend had. Wat duidelijk en openbaar getuigt, dat ~ij om onze zonden geleden heeft, om onze misdaden is verwond, en van God geslagen, zo als de profeten getuigen, opdat het open baar zou worden, dat Hij het Lam Gods is, dat de zonden der wereld wegneemt. Daarom heeft Hij, lijdende om onze zonden, onze verdiende verdoemenis ontvangen en gedragen, namelijk de smarten des doods, het gevoel van verwerping en de schrik der hel, terwijl Hij Zijn Geest in de handen zijns Vaders overgaf en Zijn lichaam aan de aarde, om begraven te worden.

Ten derden dage wederom opgestaan uit de doden.

Dit geschiedde om het volmaakte en gehele werk van onze verlossing en rechtvaardigmaking te volbrengen, Met hetzelfde lichaam, dat gekruisigd was, is Hij ten derde dage weder opgestaan van de dood en, door de kracht des Vaders en door de heerlijkheid van Zijn Godheid. Hij is de eersteling van de opstanding geworden, die door Zijn opstanding de overwinning over de dood verkregen heeft, opdat zij allen door Hem weder zouden opstaan van de dood en; door Wie alle boetvaardige zondaars vrijmoedig tot Zijn Vader zouden mogen komen, om te bidden voor de vergeving van hunne zonden.

Opgevaren ten hemel, zittende ter rechterhand van God, de almachtige Vader.

Nadat Hij door Zijn dood en opstanding de zonde, de dood en de hel had overwonnen en veertig dagen daarna op aarde had verkeer en gezien was door Zijn Apostelen en meer dan vijf honderd broeders te gelijk, Hij in hetzelfde lichaam, waarin Hij het grote werk onzer zaligmaking tot stand heeft gebracht, opgevaren ten hemel, met eeuwige overwinning en zegepraal over de dood, de zonde en de hel, en heeft Hij de weg gebaad, langs welken alle ware gelovigen in Zijn hemels koninkrijk zouden kunnen komen, waar Hij nu zit ter rechterhand Zijns Vaders, dat is in gelijke kracht en eer en in gelijke eeuwige majesteit met Zijn Vader.

Vanwaar' Hij komen zal om te oordelen de levenden en de doden.

In grote heerlijkheid zal Hij weder verschijnen, om Zijn uitverkorenen bij Zich te ontvangen, en Zijn vijanden onder Zijn voeten te vertreden, alle levende mensen in een ogenblik te veranderen, alle doden op te wekken, ten einde allen voor Zijn rechterstoel te brengen, opdat ieder ontvange naar hetgeen hij gedaan heeft hetzij goed of kwaad. Zodat zij, die Hem hebben nagevolgd in de wedergeboorte, wier zonden in Zijn bloed zijn afgewassen, en met Zijn gerechtigheid zijn bekleed, ontvangen zullen het eeuwige koninkrijk, en met Hem heersen in eeuwigheid, en zij, die leven naar hunne bedorven geboorte in Adam, en hun leven inrichten naar de lust des vleses, Hen met de duivel en zijn engelen

Ik geloof in de Heilige Geest

De Heilige Geest de derde persoon in de eenheid, in enigheid der godheid gelijk aan de Zoon, Die door Christus ons gegeven is om in onzen geest te wonen door Wie wij de grote macht de kracht en de goedertierenheid van Jezus Christus onze Heere gevoelen en genieten. Want Hij is het, Die onze zielen verlicht, verkwikt, en met onze geest getuigt, dat wij verzegeld zijn tot de dag der verlossing; door Wie wij worden wedergeboren en nieuwe schepselen zijn geworden; in Wie en door Wie wij de overvloedige weldaden ontvangen, die ons in Christus beloofd zijn.

Ik geloof een heilige algemene kerk.

Die is een heilig aantal, dat uit het geslacht van Adam is uitverkoren, vergaderd, gewassen en gereinigd in het bloed des Lams van het begin der wereld en door de wereld is verstrooid, door het geweld en de tirannie van Gog en Magog, en de antichrist zijn. Of beter gezegd de roomse bisschop met zijn engelen, gelijk wij thans door beter onderwijs weten.

De gemeenschap der heiligen.

Welke zijn een heilige gemeente, gebouwd op het fundament der apostelen en der profeten, namelijk Jezus Christus de uitersten hoeksteen. Ofschoon zij nu door het geweld en de tirannie van de satan en zijn dienaren is vervolgd, aan de ene zijde door gevangenschap, aan de anderen kant door de dood, door verschillende onderdrukkingen en ellendige martelingen, nochtans blijft zij bestaan, en zal eeuwig blijven in een eenheid, beide in het geloof en de gemeenschap, welke eenheid op zulk een onuitsprekelijke wijze is verbonden zo wel van hen, die dit sterfelijke leven hebben verlaten, als van hen, die nu nog op aarde leven, die ook hiernamaals in deze heerlijke staat zullen verkeren, en daarin zullen voortbestaan, totdat zij elkander zullen ontmoeten in het koninkrijk der hemelen, waar zij met hun Hoofd Jezus Christus en al Zijn leden, van welke ik zeker geloof er een te zijn, zullen volmaakt samen verbonden en verenigd zijn, om met Hem in vreugde te regeren tot in eeuwigheid.

Vergeving van zonden.

Ik geloof, dat mijn zonden en de zonden van hen, die de heilige Schrift oprecht geloven, alleen door Jezus Christus zijn vergeven; en belijd, dat ik aan Hem alleen mijn gehele en volkomen zaligheid en verlossing te danken heb, welke verlossing, zoals Paulus getuigt, niet voortkomt uit onze eigen werken en verdiensten, maar uit vrije genade, opdat niemand roeme. Door het bloed van Zijn kruis zijn alle dingen, beide in de hemel en op aarde verzoend, en tot vrede met de Vader gekomen; zonder Hem bestaat er geen hemelse noch enige vergeving van zonden

Opstanding des vleses.

Ik geloof, dat ik en alle andere mensen uit de dood zullen worden opgewekt, want Christus, zoals Paulus zegt is uit de doden opgewekt, als de eersteling dergenen, die ontslapen zijn. . Want aangezien door een mens de dood in de wereld gekomen is, zo is ook door een mens de opstanding uit en. Deze mens is Christus, door de kracht van Wiens opstanding ik geloof dat wij allen weder' zullen opstaan in deze onze lichamen, en de uitverkorenen bekleed worden met onsterfelijkheid, om met Christus in eeuwigheid te leven: dat ook de verworpenen weder zullen opstaan met onsterfelijke lichamen om met de duivel en zijn en eeuwigen dood te verkeren

En een eeuwig leven

Door deze Christus en door geen ander ben ik verzekerd van het genot van dit eeuwig leven. Hij alleen is de weg en de toegang tot het hemelse koninkrijk. Want al zo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zon gegeven heeft, opdat een iegelijk, die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe; van welks bezit ik verzekerd ben, zo spoedig ik uit dezen aardse tabernakel zal overgebracht zijn, om ten jongste dage, beide in lichaam en ziel, dat in eeuwigheid te bezitten, waartoe God geve, dat alle mensen mogen komen.

Ik geloof, dat de heilige sacramenten van doop en het avondmaal zegelen zijn van Gods genadige beloften, welke Hij aan het menselijk geslacht gedaan heeft. Van de doop geloof ik, dat, gelijk ik door het uitwendig gebruik van water gewassen ben van de onreinheid, die mijn vlees aankleeft, alzo ik door het bloed van Christus rein ben gewassen van de onreinheid mijner zonden, waardoor ik een vast vertrouwen heb van mijn zaligheid. In de uitdeling van het heilig avondmaal des Heeren ontvang ik, gelijk ik het wezen van het brood en de wijn verkrijg, die de eigenschap hebben om het lichaam te versterken, door het geloof de verlossing, welke aan het kruis door het verbroken lichaam van Christus tot stand is gebracht, dat is, het leven in Zijn dood en de wederopstanding in Zijn verrijzenis, in één woord, al de weldaden, om mij zalig te maken waarvoor Christus in zijn lidhaam geleden heeft, die ik ook ontvang tot versterking van mijn geloof. Want ik geloof dat God het eten en het drinken bij

zijn schepselen namelijk van het brood en de wijn in het avondmaal heeft ingesteld om mijn hart op te wekken opdat ik al de bovenstaande artikelen zou geloven.

Dit is mijn geloof dat ik vasthoud en ik ben tevreden door Gods genade om de waarheid daarvan met mijn bloed te bevestigen en te bezegelen

Johannes Bradford

Johannes Bradford, die gevangen genomen was, omdat hij het Evangelie onvervalst gepredikt had, en daarvan nu niet wilde afwijken, werd voor de kanselier gebracht. Hij was een vermaard en geleerd man. Toen hij voor de kanselier kwam, zag deze hem toornig aan, ten einde hem verschrikt en verbaasd te maken; doch dit maakte Bradford in het minst niet bevreesd, daar hij zijn ogen steeds ten hemel sloeg. Toen de kanselier dat zag, beval hij hem te luisteren naar hetgeen men hem zeggen zou, en zei dan ook, dat hij te recht zo lang had gevangen gezeten, omdat hij op de 13de augustus, in het jaar 1553 oproer had gemaakt bij St. Pauluskruis, en ook om de valse leer, die hij zonder enig bevel en gezag had verkondigd. "Maar nu," zei hij, "is ons tijd der genade gegeven; en aangezien hare majesteit de koningin u genade wil bewijzen, heeft zij u voor ons doen brengen, en wil het u vergeven, wanneer gij u met ons wilt bekeren, en doen zoals wij gedaan hebben. Daarvan kan ik u verzekeren." Bradford antwoordde: "Mijne heren, ik beken, dat ik lang in de gevangenis geweest ben, en ik weet ook, dat gij mij, behoudens uw eerwaardigheid, ten onrechte beschuldigt, want ik heb geen oproer gemaakt noch enige valsheid bedrog of boosheid gepleegd, in woorden noch in werken. Veel meer heb ik de waarheid gepredikt, eensgezindheid en vrede gesticht, zoals het een getrouw gehoorzame onderdaan betaamt. Ook heb ik alle middelen aangewend om de bisschop van Bath te bewaren, die nu bisschop is, en ook meester Bourne, die aan St. Pauluskruis predikte, waar ik ook predikte, om het volk tot vrede en eendracht te brengen. De kanselier zei: "Het is gelogen, want het was oproer maken, zoals gij wel weet, mijnheer." Deze laatste woorden richtte hij tot Boner, de bisschop van Londen. Deze bisschop antwoordde: "Gij zegt de waarheid, mijnheer; ik heb het met mijn eigen ogen gezien, want hij begon zeer vermetel het woord te voeren en het volk te regeren, waarbij hij duidelijk bewees, dat hij een stichter van tweedracht was." Bradford zei: "Ofschoon de bisschop dit zegt, nochtans spreek ik de waarheid; en er zal een dag komen, o mijne heren en bisschoppen, die alles zal aan het licht brengen, wanneer wij allen voor Gods rechterstoel zullen verschijnen. Echter, nu ik in het geheel geen gehoor bij u vind, ben ik bereid te lijden, wat God u toelaten zal met mij te doen." De kanselier zei: "Ik weet wel, dat gij een welsprekende tong in de mond hebt, en uitwendig een grote schijn van goedheid vertoont, en toch spreekt gij leugens. Ook heb ik uw hardnekkigheid niet vergeten, die gij aan de dag legde, toen gij voor ons stond in de Tower te Londen, waarom gij in de gevangenis geworpen werd. Ik herinner mij nog wel, hoe gij u toen gedroeg. Daarom hebt gij te recht geruime tijd in de kerker doorgebracht; want gij hebt meer kwaad gedaan, dan ik wel zou kunnen mededelen." Bradford antwoordde: "Mijnheer, wat ik gezegd heb, blijf ik volhouden. Want, zoals ik mij voor u betoon, ben ik ook voor God. Er zal een dag komen, waarop wij allen voor Hem zullen verschijnen, dan zal de waarheid aan het licht komen, die gij nu niet wilt aannemen. Ja, mijnheer, ik durf beweren, dat de bisschop van Bath, mr. Bourne, met mij wel getuigen kan, dat ik, in het grote gevaar van mijn leven, 'vrede zocht te maken, waarvoor ik God dank.'" "Het is niet waar," riep de bisschop van Londen. Bradford hernam: "Dat zou mr. Bourne zelf wel kunnen getuigen, want hij verzocht mij, hem te willen helpen en het volk te paaien, wat ik ook deed zonder hem te begeven, totdat alles in zekerheid was. Maar, aangaande wat er in de Tower te Londen voor u heeft plaats gehad, wanneer ik slechts van uw heerschappij mag horen, dat ik iets zou gezegd of gedaan hebben, dat onbetamelijk was, zal ik mij verantwoorden." Toen zei de kanselier: "Welaan, om alles nu aan zijn plaats te laten, wat antwoordt gij nu: Wilt gij u bekeren, en doen, wat wij gedaan hebben, en van de koningin vergiffenis ontvangen?" "Mijnheer," zei Bradford, "ik begeer wel vergiffenis van Gods barmhartigheid; maar de Heere beware mij, dat ik vergiffenis zou begeren met Zijn gramschap, hoewel ze mijn geweten, waar ik God voor dank mij niet beschuldigt iets gezegd te hebben, waarvoor ik genade behoef te vragen, maar veel meer vergelding en beloning. Want, wat ik gezegd of gedaan heb, was op grond van het zuivere Woord van God en voor de rechter in dit koninkrijk, die toen was aangesteld." De kanselier antwoordde: "Aangezien gij niet eindigen wilt met uw hovaardige tong te klappen, en de genade niet wilt aannemen, die u aangeboden wordt, wees er nu van verzekerd, dat de koningin het voornemen heeft, om dit koninkrijk van u en uws gelijken te reinigen." Bradford zei: "De Heere, voor Wiens aangezicht ik sta, weet, welke ijdele eer ik daarin heb gezocht. Zijn genade en vergiffenis begeer ik. Wel zou ik mij verblijden, dat ik door de gunst van de koningin leven mocht als haar onderdaan, doch zonder bezwaar van mijn geweten; in het andere geval is de genade des Heeren mij beter dan het leven. Ik weet, aan Wie ik mijn leven heb toevertrouwd. Ik heb het overgegeven in Zijn handen, Die het goed zal bewaren, zodat niemand het mij zal ontnemen, dan door Zijn toelating. Er zijn twaalf uren in de dag, niemand zal die verkorten, want er is geen macht boven Hem, Zijn wil geschiede. In smart

te leven is erger dan de dood; en met vreugde te sterven is het waarachtige leven." "Ik weet wel," zei de kanselier, "dat wij genoeg sierlijke woorden van u zullen horen. Doch denk er vooral aan, aangezien gij het volk met valse en duivelse leringen hebt bedrogen, dat gij daarmee ook zult betaald worden." Bradford antwoordde: "Ik heb het volk niet bedrogen. Ik heb ook geen leer verkondigd, of ik wil, door Gods genade, tot het einde mijns levens betuigen, dat zij de ware zuivere leer is en het zuivere Woord van God. Dat gij deze leer een valse en duivelse noemt, zou gij niet naar waarheid kunnen bewijzen." "Hoe zo," zei Tunstal, de bisschop van Duresme, "zeg ons, wat hebt gij onderwezen van de bediening van het sacrament, en hoe denkt gij er thans over!" - "Mijnheer," zei Bradford, "en gij allen, mijne heren, voor ik u antwoord op uw vraag, verlang ik van u te weten, of gij mij die vraag doet uit naam van de roomse bisschop.

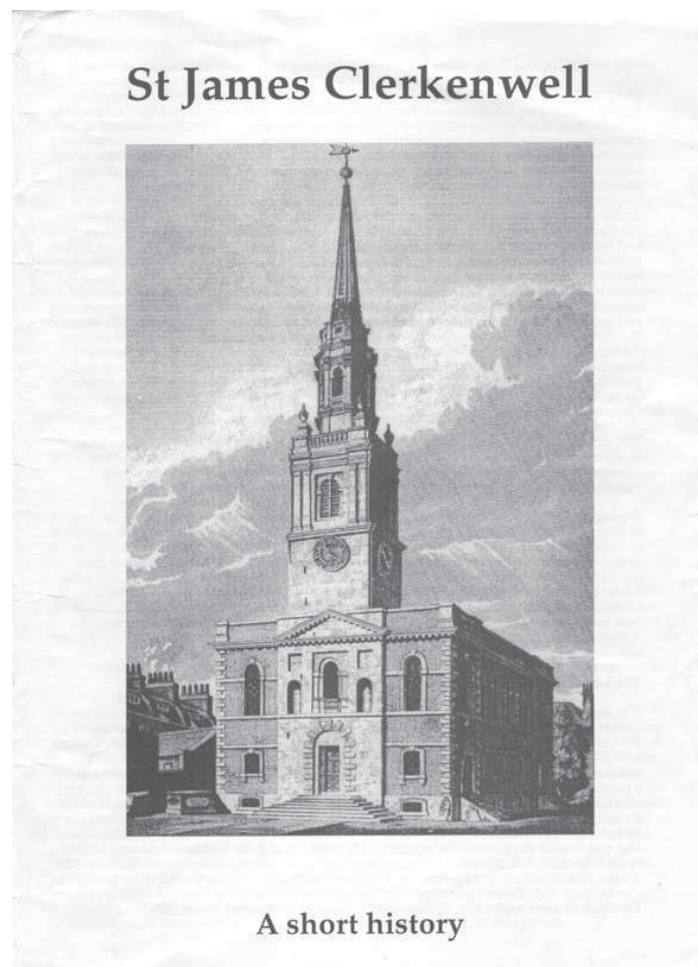
In vroeger tijd heb ik zes malen met een eed gezworen, dat ik in dit rijk in genen dele zal gehoorzamen aan enige heerlijkheid of macht van de bisschop van Rome; daarom zou ik niet durven of mogen antwoorden, of ik zou als een meinedige kunnen aangemerkt worden, wat de goede God mij, bid ik, niet toelate." - "Hebt gij zes malen gezworen," vroeg de secretaris Bourne, "welk ambt hebt gij dan in dit rijk bekleed?" - "Ziehier een openlijke leugen," zei de kanselier. Bradford antwoordde: "Het is de waarheid; want drie malen heb ik een eed afgelegd in de hogeschool te Cambridge : eerst, toen ik meester in de kunsten werd; vervolgens, toen ik opgenomen werd in het hof van Pembroke; in de derde plaats, toen het onderzoek in de hogeschool plaats had; ten vierde, toen ik mijn dienst aanvaardde; vervolgens, toen ik een geestelijk ambt verkreeg, eindelijk, toen ik geroepen werd de geestelijke van de koning te zijn voor zijn dood." - "Ja," zei de kanselier, schimpenderwijze, "dat waren eden, zoals Herodes deed, en het is ook even nodig als bij Herodes, om ze te houden." Bradford antwoordde: Zulke eden zijn niet met die van Herodes te vergelijken; want zij zijn goed en oprecht naar Gods Woord gedaan, zoals gij zelf vroeger wel hebt toegestemd." Toen nam een andere pluimstrijker het woord, namelijk de bisschop van Rochester, en zei: "Mijnheer, ik wist tot dusverre nog niet, waarom deze man zo lang gevangen heeft gezeten; maar nu zie ik het in, dat het niet goed zou geweest zijn hem vrij te laten." - "Ja," zei de secretaris Bourne, "ons is medegedeeld, dat hij tijdens de duur van dit parlement meer kwaad , gedaan heeft door zijn brieven en vermaningen, die hij aan hen richtte, die hem in de gevangenis bezochten, dan hij deed door zijn predikatiën, toen hij nog vrij was. Hij heeft hen allen verbannen en veroordeeld, die een valse leer verkondigden, waarmee hij de zodanige bedoelde, die met zijn leer niet overeenstemden, en vermaande hen te volharden in hetgeen zij van hem en zijns gelijken hadden vernomen." Dit bevestigden ook vele andere leden van de raad. Gezwollen en als opgeblazen van hoogmoed, zei deze pluimstrijker tot Bradford: "Wat zegt gij, mijnheer, hebt gij geen tweedracht gezaaid door uw schrijven en vermanen aan het volk?" Bradford antwoordde . "Ik heb niets geschreven of gesproken, dat tweedracht kon veroorzaken, en ik wens of begeer ook niet, waar ik God voor dank, dat er ooit iets dergelijks in mijn hart mag opkomen en hoop dit nooit te zullen doen." Jawel zei de secretaris, gij hebt immers brieven geschreven?" Toen vroeg de kanselier: "Waarom spreekt gij niet? Hebt gij, wat hij zegt, gedaan . - "Wat ik geschreven heb," zei Bradford, "dat heb ik geschreven." Een ander, Southwel genaamd, zei: "Heere God, welk een vermetel, verstokt, boers mens is deze, die zich zo verwaand gedraagt voor de raad van de koningin." Zij sloegen de ogen op elkander, en waren te verontwaardigd om hem aan te zien. Toen zei Bradford tot hen: "Mijne heren en meesters, de Heere en enige God, Die bestaat en ons aller Rechter zijn zal, weet, dat ik mij niet anders voor u in woorden en handelingen gedraag, dan als in Zijn tegenwoordigheid; zo gij daarover anders denkt, ben ik verzekerd, dat God het nog eenmaal zal gedenken; intussen zal ik lijdzaam uw woorden en daden verdragen. Na nog enige andere woorden, zei de kanselier tot hem: "Wij zullen nooit met u klaar komen; maak het kort. Begeert gij vergiffenis te ontvangen?" Bradford antwoordde: "Ik bid God, mij van Zijnentwege vergiffenis te schenken en, indien gij de uwe met de Zijn wilt verwisselen, weiger ik die niet, maar anders niet." Na deze woorden hadden zij het zeer druk onder elkander, de een sprak op deze wijze, de andere op een andere manier, want zij wisten niet, hoe zij hem ter dood zouden brengen, aangezien hij bij het volk zeer bemind was. Daarom bedachten zij allerlei middelen, om hem de genade der koningin te doen aannemen; en, toen zij hem die weer aanboden, zei hij: "Mijne heren, wanneer ik in vrede zou kunnen leven als een goed onderdaan, zonder bezwaar van mijn geweten, zou ik u danken voor uwe vergiffenis; maar, als ik in zulk een vrijheid niet kan leven, wat zou mij dan uwe vergiffenis en bevrijding baten? Om er dan een einde aan te maken, mag ik zulk een vrijheid niet aannemen. En, daar ik tot nog toe niets van u heb kunnen verkrijgen, moet Gods wil over mij geschieden." Daarop begon de kanselier een lange toespraak te houden over de valse leer, waarmede het volk ten tijde van koning Edward was bedrogen geworden, en eindelijk vroeg hij Bradford: "Wat zegt gij daarop?" Bradford antwoordde: "Mijnheer, de leer, die tijdens het leven van koning Edward onderwezen werd, was de ware godsdienst van God, welke ik geheel, zoals ik hem aannam, nog vaster geloof dan ik ooit deed. En ik verklaar mij nu nog meer bereid, die aan te nemen en het volk te verklaren, dan toen ik

werd gevangen genomen." Tunstal, de bisschop van Duresme, vroeg hem: "Welke godsdienst bedoelt gij tijdens het leven van koning Edward, en uit welk jaar van zijn regering?" - "Ik bedoel," zei Bradford, "die, tijdens hij stierf, en toen ik als prediker was aangesteld." De secretaris Bourne schreef intussen, en maakte een aantekening.

Terstond daarop zei de kanselier, dat de leer, die ten tijde van Edward onderwezen werd, ketterij was, doch zonder daarvoor enig bewijs bij te brengen dan alleen, dat in die tijden grote ongehoorzaamheid en somtijds verraderij heersten, wat hij een bewijs noemde, dat de leer niet goed kon zijn. Bradford antwoordde: "Och, mijnheer, het verwondert mij, dat gij in het heiligdom en de verborgenheden van God durft treden, en zo lichtvaardig over een zaak oordeelt."

Daarna bood de kanselier hem andermaal de goedgunstige genade der koningin aan. Doch Bradford bleef bij zijn eerste antwoord volharden namelijk, dat hij geen andere genade begeerde, dan die met Gods genade overeenkwam. Terstond trok de kanselier, ten einde iemand te roepen, aan de schel, en zei tot hen, die bij hem waren, dat hij vreesde voor oproer. Toen er iemand in de kamer gekomen was, zei de secretaris Bourne tot de kanselier: "Het is beter, mijnheer, dat gij deze goede kameraad overlevert in de handen van de gevangenenbewaarder." Daarna riep men de onderschout, tot wie de kanselier zei: "Wij geven u deze man onder uw opzicht, en bevelen hem goed op te sluiten, en laat niemand met hem spreken, als gij er niet bij zijt. Zie vooral toe, dat hij geen brieven schrijft, want wij geven hem aan een strenger toezicht over dan wij vroeger deden; zo er het een of ander mocht voorvallen, zult gij het verantwoorden." Aldus werd hij weer naar de gevangenis geleid.

Kort daarna veroordeelden zij hem om levend te worden verbrand, omdat hij geen afstand wilde doen van de leer des Evangelies, welke hij met grote ijver had gepredikt. Zo werd hij dan eindelijk op Smitsveld te Londen gebracht, en aldaar onder betoning van bewonderenswaardige stand vastigheid verbrand, op de 14de juli, in het jaar onzes Heeren 1555.

Inleiding

De parochie van St James, Clerkenwell, heeft een lange en soms levendige geschiedenis gehad. De lentes die het zijn naam geven worden vermeld in The Times van Henry II, en de parochie bedienden

van Londen dat wordt gebruikt om hun geheimzinnigheid spelen in de buurt, soms in aanwezigheid van royalty uit te voeren. Ongeveer jaar 1100 Normandische richtte baron genoemd Jordanië Briset een klooster van de Benedictine gewijd aan St Mary op, die rijk en invloedrijk werd. Het had een plaats van bedevaart bij Heuvel Muswell, en de parochie hield een afgelegen landstreek daar van grondgebied tot de negentiende eeuw.

Bij de Ontbinding van het klooster onder Henry VIII, werd zijn kerk die tegen die tijd, schijnt om een tweede toewijding aan St James verworven te hebben, genomen in gebruik door zijn parishioners; zij hadden een deel van het voor wat aanzienlijke tijd gebruikt. De plaats van het klooster werd verleend aan Thomas, Hertog van Norfolk, in 1540 maar de volledige eigendom van de kerk ging door diverse handen over tot het in 1656 aan beheerders namens parishioners werd vervoerd, die tezelfdertijd het recht verkregen vicar te benoemen. In tegenstelling tot andere parochies, behielden zij het na de Restauratie van 1660. De verkiezingen werden met deze bedoeling gehouden, met alle opwinding en gerei van parlementaire verkiezingen, recht neer op de vroege jaren van deze eeuw. Een duidelijk Lage traditie van de Kerk werd daardoor gevestigd, hoewel dit geen lange strijd in de laatstgenoemde jaren van de achttiende eeuw met Selina, Countess van Huntingdon verhinderde. Deze sterke gelete op en evangelische dame had een over gebouw in de parochie genoemd Spa Chapel van Gebieden genomen, en die bij het aanstellen van haar eigen kapelaans wordt aangedrongen om daar te prediken. Vicar was woedend, en zijn actie tegen haar in de geestelijke hoven was de oorzaak van haar secession van de Kerk van Engeland.

Opmerkelijkste vicar van de negentiende eeuw was Toer. Robert Maguire, een vruchtbare schrijver van Protestantse pamfletten, die van een vreemd genoeg stormachtige en opwindende verkiezing had genoten. Hij was verantwoordelijk voor veel werk aangaande de stof van de kerk en één of andere herschikking van het binnenland.

Tijdens de huidige eeuw werd de parochie van St John, die uit St James in 1721 was gesneden, herenigd met ons, zoals de parochie van St Peter was. De laatstgenoemden waren gevestigd in 1869 voor de HerdenkingsKerk van Martelaren Smithfield van die naam; onze huidige kerk bevat een gedenkteken aan de Martelaren als een herdenking van St Peter, die leed aan zware oorlogsschade in 1941 en definitief in 1955 werd vernietigd. De parochiekerk van St John was een rest van priory van St John, die nu het hoofdkwartier van de Orde van het Ziekenhuis van St John van Jeruzalem is, en de kerk werd chapel van de Orde.

Het gebouw en zijn inhoud

De oude kerk, die medley van zeventiende was en de de achttiende eeuwstukken en brokken in diverse stijlen op de overblijfselen van de middeleeuwse kloosterkerk engrafted, die door 1788 een verschijning van schilderachtige en dilapidated knoeiboel wordt voorgesteld. In dat jaar werd een Akte van het Parlement overgegaan voor het herbouwen, het geld dat door de verkoop van annuïteiten moet worden verstrekt. De architect was een lokale mens, James Carr, en hij produceerde een gebouw dat pre-eminently een prediken-huis, maar met zorgvuldig gepland en harmonisch detail is. De nieuwe kerk werd gewijd door Bischof Beilby Porteus in 1792. De hogere galerijen werden toegevoegd in 1822 voor de kinderen van de zondag-School, oprichtten in 1807 en nog het bloeien; de achterdelen van de hogere galerijen waren voor het gebruik van de armen. De heer Arthur Blomfield herstelde de kerk en herschikte de benedenverdieping in 1882. De toren en de spits waren hersteld in 1849 door W.P.Griffith, maar dit werk was ook zeer goed uitgevoerd. Het ontwerp van Carr wordt duidelijk beïnvloed door Wren en Gibbs. Binnen, is de opmerkelijke eigenschap het gebogen het westeneind; het het oosteneind had oorspronkelijk panelen in het Venetiaanse vensterkader geschilderd. Het bevelte glas in de het oostenvensers is door Heaton, Butler en Bayne, 1863.

Het de communion lijst en communion spoor maken deel uit origineel meubilair. Allebei zijn gebogen naar het westen. De lijst is van mahonie, dat met vakje hout wordt ingelegd, dat met pluimen van veren en een duif wordt verfraaid - het embleem van de Heilige Geest.

Het orgaan werd gebouwd in 1702 door George Pike Engeland om te vervangen door Richard Bridge, die hij in deeltwisseling nam. Het nieuwe orgaan had drie handboeken, teenpedalen en een Spaans mahoniegeval. Dit, samen met veel van het de pijpwerk van Engeland, overleeft nog. Het rococo detail is opmerkelijk, speciaal gesneden drapery over de pijpen. Het orgaan werd herbouwd door Noel Mander in 1978, terugkomend op de originele stijl na sommige drastische wijzigingen die in 1928 worden gemaakt. Het heeft nu 2 handboeken en pedalen en 22 het spreken einden.

Er is een fijne schil van acht klokken in de toren, die van 1791 dateert, hoewel alle klokken in 1928 werden herzien.

A wooden figure of St James which stood over the poor box in the former church is now over the west door of the Nave.

There are several monuments from the old church. These were neglected at the rebuilding, but during the nineteenth century were rescued by the church wardens and set up in the porch. In the church are the following: Een muurtablet aan William Wood, een genoteerde schutter die in 1691 stierf en van wie men het gedenkteken aan het eind van de zuidendoorgang werd hersteld door de Maatschappij Toxophilite in 1791.

Een grote muurtablet met armorils aan Elizabeth, Countess Dowager van Exeter, bij het oosteneind van de zuidendoorgang, het registreert haar illustrious lineage en briljante huwelijken die zij voor haar drie dochters heeft gemaakt. Naast haar leugens Mico Wagstaff, ironmonger.

Een de zestiende eeuwsmessing aan John Bell, Bishop van Worcester 1539-43, die geleefd in pensionering in Clerkenwell en werd begraven in de oude kerk in 1556.

Onder de gedenktekens in de portiek zijn die:

Gilbert Burnet, Bishop van Salisbury en bekende preacher en een schrijver, wie in 1714 bij het huis van zijn dochter in de parochie stierf; er is een vloerplak aan hem in het kader van de communion lijst. De muurtablet werd uitgevoerd door Robert Hartshorne, aan een ontwerp door Edward Stanton.

Henry Penton, dat in 1714 stierf, en ontwikkelde het gebied nu wordt bekend dat als Pentonville.

Thomas Crosse en zijn vrouw, 1712, een beeldhouwwerk door Roubiliac.

De portiek huisvest ook de benefaction raad, registrerend de talrijke liefdadigheid die nog onder de bejaarde mensen van Clerkenwell worden verdeeld en aan teruggaan regeer van Elizabeth I, toen de parochie een modieuze plaats om was te leven. De koninklijke wapens van George III over de het westendeur worden gemaakt van steen Coade, gedateerd 1792. Zij waren vroeger over reredos.

De crypt werd gebruikt voor begrafenissen, maar vroeg in twintigste eeuw 300 werden de doodskisten bewogen en werden opgeslagen onder de belangrijkste ingang van het Westen. De crypt werd toen opgegraven en werd uitgerust om een grote zaal te vormen. De nieuwe zaal werd geopend door de Prinses Maria Louise van Sleeswijk-Holstein in 1912. Het werd later geremodelleerd en werd geopend door Omwenteling Richard Chartres, Bishop van Rechts van Stepney op 18 Juni 1994. Het recentste werk leidde tot een specifieke de jeugdruimte voor een deel van de crypt en werd geopend door Omwenteling John Sentamu, Bishop van Rechts van Stepney op 19 December 1999.

g:-

Southwark Cathedral

INTRODUCTION

November 30, 2007

[\[Home\]](#) [\[Search\]](#) [\[E-mail\]](#)

- ◆ [Home](#)
- ◆ [Introduction](#)
- ◆ [Explore](#)
- ◆ [Services](#)
- ◆ [Sermons](#)
- ◆ [Events](#)
- ◆ [Adult Education](#)
- ◆ [Volunteers](#)
- ◆ [Conferences](#)
- ◆ [Refectory](#)
- ◆ [Shop](#)
- ◆ [Education](#)
- ◆ [Resources](#)
- ◆ [Who's Who](#)
- ◆ [Friends](#)

Situated in the heart of a burgeoning business community, Southwark Cathedral's parish is small: only a handful of people are actually resident in the parish which comprises offices, two hospitals, the Cathedral Primary School and the Borough Market.

[Enlarge](#)

Nonetheless, the Cathedral is used by many thousands of people each year and is the setting for a wide variety of services and other events.

Its function as the mother church of the [Diocese of Southwark](#) is complemented by its local ministry to the business community and there are many exciting developments

◆ [Contents](#)

◆ [E-mail](#)

◆ [Diocese](#)

underway in imaginative ministry and mission. The Cathedral is also [twinned](#) with [Bergen Cathedral, Norway](#) and Rouen Cathedral, France.

The Cathedral has a fine musical tradition, with a choir of men and boys, and in addition a new Girls' choir, singing [Evensong](#) several times a week and full choral [services on Sundays](#). The Cathedral has a fine peal of bells that are regularly rung by the [Southwark Cathedral Society of Bellringers](#).

[Listen to the choir \(540kb MP3\)](#)

The Cathedral is [staffed](#) by [the Dean, the Very Revd Colin Slee](#), and five Residentiary Canons, in addition to the Succentor. In the [daily services](#) and other activities the full time staff are assisted by Cathedral Chaplains - clergy in other non-parochial posts in the Diocese. Much support is provided by the [Friends of Southwark Cathedral](#) - a group of people who value the Cathedral and wish to contribute to its mission, maintenance and the enhancement of its beauty.

In addition to the normal round of daily services, Diocesan and deanery services, the Cathedral is in demand for [special services](#) and [events](#) of all kinds - consecrations, memorials, celebrations, school and college services, presentation and degree ceremonies for the South Bank University, the Guy's, King's & St Thomas' Medical School, the Nightingale and Guys College of Nursing and Trinity College of Music. It regularly hosts conferences, seminars and exhibitions and is the Ministry training centre for the Diocese. There are regular organ recitals and concerts. A chapel set apart for prayer is the focus for a special ministry to those who live or die under the shadow of AIDS and HIV.

The Cathedral's Millennium buildings house the [Cathedral Shop](#) which sells a wide range of gifts, souvenir items, cards and books, the [Refectory](#), the [Library](#) and [Conference Centre](#).

[Enlarge](#)

[Back to top of page](#)

© Southwark Cathedral

Last updated:
[Webmaster](#)

Smithfield,

die in middeleeuwse tijden was zowel het Trafalgar Square en Wembley Stadium van de dag - met toegevoegde chaos. Een korte wandeling ten noorden van St Paul's, de ruimte, nu in West Smithfield is vandaag een grotendeels omzeild plein en het park. Maar in het middeleeuwse Londen, Smithfield werd regelmatig gevuld met de roars van massa's, koninklijke fanfares en een rommelige bende partijen. Het gebied werd gebruikt voor openbare bijeenkomsten met inbegrip van sportevenementen,

beurzen en zelfs executies. De drie grote instellingen domineren het gebied dat nu de vleesmarkt, St Bartholomew's Church en St Bart's Hospital - werden alle opgericht in Smithfield door de late 12de eeuw. Today's vlees markt, met zijn grote Victoriaanse hallen, is voortgevloeid uit wat chroniqueur William FitzStephen beschreven in 1174 als een "rendez - vous gevierd" land waar handelaren gingen verkopen koeien, schapen, varkens en agrarische goederen.

Het was ook waar earls, barons en ridders werden "getrokken om de show en de verkoop van fijne paarden", zei hij - en in een van de vroegste sporen van paardenraces, jonge mannen zou galopperen rond de open ruimte. De kerk, een juweeltje dat is nu verscholen achter een oude poortgebouw, werd opgericht als een Augustijner klooster in 1123. St Bart's Hospital is opgericht met het - maar al lang outgrown zijn oorsprong. Op 300ft lang, de kerk was groter dan vele kathedralen. Hoewel de schade en veranderingen hebben verminderd zijn omvang, zijn oorspronkelijke koor is een van Londen's oudste resterende structuren.

Verslagen van wonderen - waar de eerste voorafgaande zou genezen bizar kwalen - verspreiding snel in het begin, en diende om de kerk aan de reputatie en de schatkist. Binnen een decennium, pelgrims en zieken die er op St Bartholomew's Day en een jaarlijkse doek eerlijke ontspringen in het kerkhof. Het doek eerlijke werd enorm belangrijk voor de handelaren, maar de talloze kramen, speelt, freak "toont, muziek en chaotische revelry dat opgroeide rond het werd al snel de belangrijkste attracties. Bekend als Bartholomew Fair, was een van Londen's meest beroemde feestdagen totdat hij werd afgesloten in 1855.

Het huis op nummer 41 en 42, werd gebouwd tussen 1597 en 1614, volgens de huidige bewoner, de architect de heer A Cenci. "Het was bewaard van de Great Fire, want het was allemaal omsloten door de muur van het klooster", zegt hij. "In 1880, het geheel van de straat was als dit, maar het Corporation [Londen] besloten het moet duidelijk de sloppenwijken. Maar dit is een opgeslagen." Smithfield in de 21e eeuw heeft een gemengde bevolking, met inbegrip van de rechters, schrijvers, slagers en de bewoners van de plaatselijke jeugherberg daklozen - zegt hij. "Het is heel villagey - iedereen kent elkaar. Voor de stad, is het zeer bewoonde."

Tower of London

De **Tower of London**, meestal kortweg de Tower genoemd, is een gebouwencomplex in Londen, gelegen aan de rivier de Theems. In de loop van de eeuwen heeft het dienst gedaan als fort, koninklijk paleis, staatsgevangenis, munt, garnizoen, museum en arsenaal. De nabijgelegen Tower Bridge dankt zijn naam aan dit fort; en het feit dat er op deze brug 2 torens staan.

De "Tower of London" wordt bestuurd door de "Constable of the Tower". Dit is meestal een hogere militair. Zijn taak bestaat uit het besturen van de gebouwen, medewerkers en grond van de "Tower of London". Tevens beheert hij de Kroon en andere koninklijke voorwerpen tijdens staatsgelegenheden. Hij wordt benoemd voor een periode van vijf jaar.

In 1078 gaf Willem de Veroveraar als koning Willem I opdracht voor de bouw van de White Tower, die moest dienen ter bescherming van de Normandische veroveraars tegen aanvallen van binnen en buiten. De vroegere forten op die plaats waren voornamelijk van hout geweest, maar hij beval om zijn Tower in steen te laten maken. Koning Richard Leeuwenhart liet de slotgracht graven, gevuld met water uit de Theems. De Tower diende voor het laatst als paleis in de tijd van Jacobus I (1566-1625). De "White Tower," het vierkante gebouw met torentjes op de hoeken, waaraan het gebouw zijn naam dankt, staat in het midden van het complex. Het is in de geschiedenis vooral bekend geworden als gevangenis voor met name gevangenen uit de hogere kringen. Zo zat koningin Elizabeth I een tijdlang gevangen in de Tower tijdens het bewind van haar zuster Mary Tudor. De laatste gevangene die vastzat in de Tower was Rudolf Hess tijdens de Tweede Wereldoorlog. In de 13e eeuw werd een koninklijke menagerie geopend, mogelijk al in 1204 ten tijde van koning John, en waarschijnlijk voorzien van dieren uit een eerdere menagerie uit 1125 van koning Hendrik I uit zijn paleis in Woodstock bij Oxford. De oorsprong ervan wordt vaak gedateerd in 1235, toen Hendrik III een huwelijkscadeau ontving, bestaande uit drie luipaarden (waarschijnlijk waren het leeuwen) van Frederik II, keizer van het Heilige Duitse rijk. In 1264 werd de menagerie verplaatst naar het bolwerk (the Bulwark), dat dan ook toepasselijk de naam Lion Tower verkreeg. Tijdens de regering van

Elizabeth I werd het opengesteld. Tegenwoordig is de Tower een belangrijke toeristische attractie, o.a. vanwege de kroonjuwelen en de fraaie verzameling harnassen en wapentuig.

Bekender (of beruchter) was de Tower als executieplaats van tal van hooggeplaatste personen. Misdadigers uit de lagere klassen werden meestal opgehangen op openbare executieplaatsen buiten de Tower, en enkele vermaarde veroordeelden, zoals Thomas More, werden in het openbaar terechtgesteld op Tower Hill. Edelen (vooral vrouwen) werden soms binnen het complex onthoofd op Tower Green en vervolgens begraven in de koninklijke kapel 'St. Peter ad Vincula' (Latijn voor "in ketenen").

Personen die werden onthoofd in de Tower:

1. William Hastings, Lord Hastings (1483)
2. Anna Boleyn, vrouw van Hendrik VIII (1536)
3. Margaretha Pole, gravin van Salisbury (1541)
4. Catharina Howard, vrouw van Hendrik VIII (1542)
5. Jane Parker, Lady Rochford (1542)
6. Lady Jane Grey, was enkele dagen koningin (1554)
7. Robert Devereux, graaf van Essex (1601)
8. George, Duke of Clarence, broer van Edward IV van Engeland, werd voor verraad gedood in februari 1478, maar niet door onthoofding (en waarschijnlijk ook niet door verdrinking in een vat wijn, zoals Shakespeare schreef).
9. twee zoons van Edward IV zijn hier mogelijk ook omgekomen nadat hun oom Richard III koning werd, maar wat hen werkelijk is overkomen is nog een mysterie.

Om een oude legende levend te houden wordt er een aantal raven op het terrein gehouden. Zolang de raven in de Tower blijven is Engeland gevrijwaard van invallen van buitenaf. Karel II werd gewaarschuwd dat als de raven The Tower zouden verlaten, het koninkrijk ten val zou komen. Karel gaf dan ook de opdracht om steeds een populatie raven binnen de muren te houden. Dit kan door één vleugel gedeeltelijk te knippen, waardoor de raven minder stabiel vliegen en zich dan ook nooit ver buiten de Tower wagen. De namen van zeven raven zijn momenteel Hardey, Thor, Odin, Gwyllum, Cedric, Hugin and Munin en zijn allemaal officieel ingeschreven in Royal Army. De oudste raaf ooit was Jim Crow, hij werd 44.

De Yeoman Warders zijn de bewakers van de Tower of Londen. Officieel heten ze de Yeoman Warders, maar ze zijn bekender als de Beefeaters. Deze functie ontstond in 1485. Toen waren de Yeoman Warders aangesteld als lijfwachten van Hendrik VIII. Ooit bewaakten ze de Tower en de bijbehorende gevangenis, tegenwoordig staan ze in voor gidsbeurten aan de vele toeristen die dagelijks de Tower komen bezoeken. Om Beefeater te worden moet je 22 jaar onberispelijke militaire dienst achter de rug hebben. Over de oorsprong van de naam Beefeaters zijn twee verhalen: het eerste is afkomstig van een van hun historisch meest belangrijke taken, namelijk voorproeven. Zij moesten dagelijks de gerechten van de koning proeven, en aangezien er in die tijd vooral vlees op tafel kwam, werden ze lachend Beefeaters genoemd. Het andere luidt: omdat de Yeoman Warders de lijfwachten van de koning waren werden ze goed betaald. Hierdoor konden zij vlees kopen ondanks de hoge prijzen. Vlees was dus zogezegd een beloning voor hun werk. Men kan ze tegenkomen in twee verschillende uniformen, enerzijds is er het ceremoniële, anderzijds het doordeweekse. Het ceremoniële en doordeweekse uniform gelijken nog sterk op deze uit de periode van Hendrik VIII. De Yeoman Warders verzorgen de rondleidingen in het blauwe uniform, dat werd ingevoerd in 1858 door koningin Victoria. Het ceremoniële rood- en goudkleurige uniform, dat werd ingevoerd in 1552, is voorbehouden voor staatsaangelegenheden. Op het uniform staan enkele emblemen: een soort roos (de thistle rose genoemd) en de shamrock (Engels voor klaver), die symbool staat voor Engeland, Ierland en Schotland en de letters E II R.

Deze zijn een afkorting van Elizabeth II Regina (regina is Latijn voor koningin), dit verwijst naar de huidige koningin Elizabeth.

In 2007 treedt voor het eerst in de geschiedenis een vrouwelijke Beefeater in functie.